

7de jaargang - nr.6 Tweemaandelijks tijdschrift
November - December 2018



1914 - 1918

1940 - 1945



De Familiegalm

Tweemaandelijks tijdschrift van FV regio Diest vzw

Wereldoorlog I & II te Diest
Jozef Vanderbruggen, in het Concentratiekamp
Sam Mondelaers, Deel III, Soldaat in de WO II



Inhoud van de Familiegalm

- Inhoudstafel.
- Voorwoord.
- Wereldoorlog I in Diest.
- Wereldoorlog II in Diest.
- Jozef Vanderbruggen.
- Samuel Mondelaers, deel III.
- Diesters documentatiecentrum.
- Nieuwe uitgaven.

2009 Familiegalm Vlaanderen regio Diest 2017

Deze is de laatste familiegalm van het jaar, het thema is WO I en II. Na 100 jaar einde van de Eerste Wereldoorlog is de roep op Vrede heel actueel. De Waarde waar onze voorouders hebben voor gestreden komen dagelijks onder vuur te liggen.

De lessen bouwhistorisch onderzoek is met succes gevolgd en afgelopen.



Vanaf 2019 zal er een grote verandering komen in verband met de Familiegalm. Ook onze Familiegalm is nu meer dan twee jaar aan de nieuwe huisstijl aangepast en dit wordt door de lezers in dank aanvaard. Daarom zullen wij in 2019 verder 6 maal verschijnen. In juni en juli zal het tijdschrift extra pagina's hebben over iconografie.

Men kan nu ook abonneren op de familiegalm voor € 20 voor het jaar 2019.

De redactie.

Diest

Wereldoorlog I

1914-1918





De Hasseltse- en Leuvensepoort augustus 1914



Barrikaden in Diest: Einwohner flüchten beim Herannahen der Deutschen

Ver. Rotobur., Amsterdam

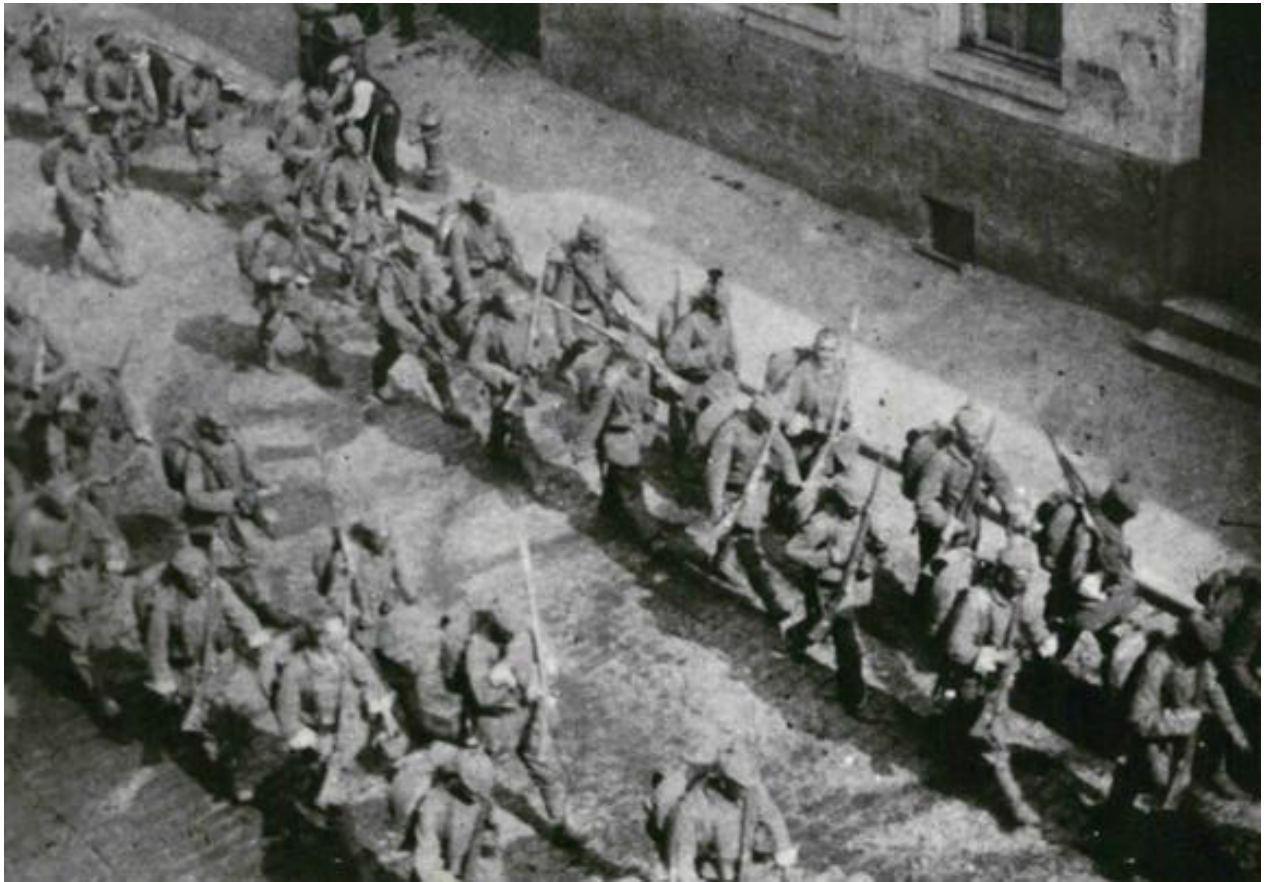


Stadhuis van Diest, augustus 1914





Duitse soldaten marcheren door de Diest



Duitse krantenkiosk op de Grote Markt





Diesterse jeugd aan de Duitse krantenkiosk

De Post



Leutnant Herrmann
Name : *Herrmann*
Wohnung in *Lüdinghausen* Straße Nr. *11*
Offender

Feldpostkarte



An den *Herrn Leutnant*
Herrn Schneider

Armee-korps	Kompagnie
Division	Eskadron
Regt. Nr.	Batterie
Bataillon	Kolonne

Landsturmbataillon *Coesfeld*
3. Zf. Dienst (Belgien)

Carte Postale - Postkaart

Correspondance - Briefwisseling

Adresse - Adres



**VERBODEN
OVERWACHINGSTELLE
DIEST**

M^{re} Marie Tullens
169 Rue Marie + 69
Schaarbeek
Brüssel
J.C.



500

Edit : L. Collin Alost.





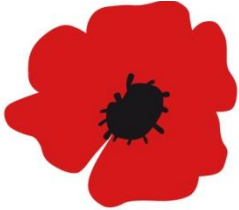
Dagelijksleven gaat zijn normale gang te Diest





Beelden op de Markt van Diest





2014-18

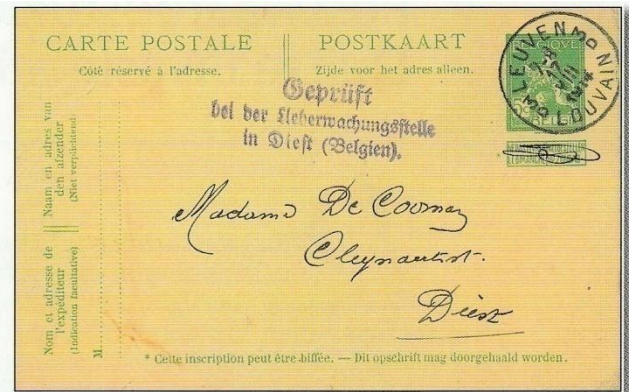
100 jaar Groote Oorlog



Appollonia
Ludovica
Duwaerts,
° Diest
13/03/1846
+ Diest
15/09/1914

Heeft zij de kaart
ooit ontvangen ?

17.VIII.1914. (laatste dag dat post van Leuven nog werkte)
Notaris De Cooman schrijft vanuit Leuven naar zijn moeder
in Diest dat hij vrouw en kinderen naar Schoonaarde
gebracht heeft omdat het in Thielt-Notre-Dame niet meer
veilig was. Diest was ondertussen echter in Duitse handen
gefallen na de Slag van de Zilveren Helmen en de Duitsers
onderschepten de briefkaart, ze werd pas later (na censuur)
afgeleverd.



V.l.n.r. Jeanne Goyens, Florent Goyens, Marie Jeanne Josephina De Cooman, Julienne Goyens,
nonkel Pastoor De Cooman, Jos Goyens, Anna Goyens, Maria Goyens.

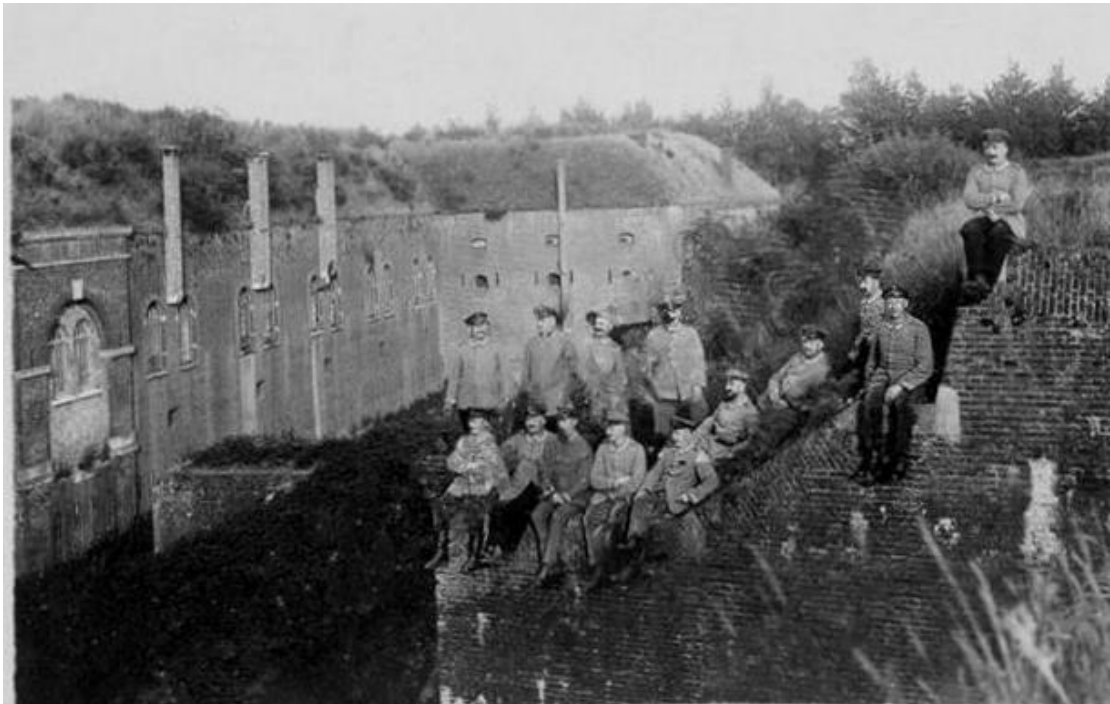
Dank aan Magda Cerulis voor de foto.





Von links nach rechts: 1. Rittmeister Soltan, 2. Offiz.-Stellv. Behndt, 3. Leutnant Jagow, 4. Oberstl. v. Heinge,
 5. Hauptmann Schmid, 6. Excellenz v. Rankau, 7. Oberleutnant Peterfen, 8. Offiz.-Stellv. Wienebeck,
 9. Se. Kgl. Hoheit der Großherzog, 10. Oberleutnant Holstein, 11. Rittmeister v. Wehr, 12. Leutnant Gackert,
 13. Offiz.-Stellv. Bühring, 14. Oberleutnant Brandies, 15. Leutnant v. Ziegewitz, 16. Stabsarzt Dr. Schibalsky.

Citadel van Diest



Belegt von der
Kommandantur
des Zivilgefangenenlagers
Diest.

Monumenten van de 1^{ste} Wereldoorlog te Diest

Deurne:

Gedenksteen tegen de voorgevel van de Sint-Engelbertuskerk, ter herdenking aan de soldaten, gesneuveld aan de IJzer.



Iets meer dan 20 jaar na het begin van de 1^{ste} wereldoorlog werd deze gedenksteen op 11 november 1935 ingehuldigd door burgemeester Joseph Michel Lorreyn.

Vermelde soldaten:

Josephus Sveygers, geboren op 2 april 1892, vrijwilliger bij het 11^{de} linieregiment. Op 17 april 1918 sneuvelde hij aan het front. (Foto rechts).

Casimirus Joseph Vanzeer werd geboren op 9 augustus 1894. In 1914 vertrekt hij naar het front als soldaat bij het 7^{de} linieregiment. Sneuvelde in Steenstrate op 17 mei 1916. (Foto links).

Diest:

Gedenkplaat in de lokettenzaal van het postkantoor, ter herdenking van Jozef Beckers, brievenbesteller, gesneuveld aan de IJzer.



Jozef Beckers werd geboren te Diest op 23 december 1887 was brievenbesteller bij het uitbreken van de 1^{ste} wereldoorlog. Werd ingelijfd bij het 3^{de} regiment Carabiniers. Jozef sneuvelde bij Nieuwpoort op 19 maart 1918 en werd aldaar begraven. Werd ontgraven en op 23 juli 1921 naar zijn geboortestad overgebracht en op 24 juli 1921 begraven op het oude kerkhof en later overgebracht naar het nieuwe kerkhof aan het Vervoortplein.

Op zondag 20 juli 1947, wordt Jozef Beckers herdacht. En de gedenkplaats in de lokettenhal van het postgebouw werd onthuld door directeur Bas en de rede werd uitgesproken door postmeester Dassonville.

(Zie "De helden van het postgebouw" uitgave van FV regio Diest).



Monument ter herdenking van de gesneuvelde van de 1^{ste} wereldoorlog door de voetbalclub “Hooger-op”. Monument verdwenen.



Belen M.

Boogaerts L.

Boogaerts D.

Bruyninckx H.

Duchesne E.

Daniels J.

Engelen F.

Janssens C.

Legrenier L.

Macken A.

Moestermans A.

Pauwels F.

Robeyns S.

Roucourt F.

Van Esch F.

Van Houtvin K.

Van Nerum G.

Van Nitsen M.

Van Sweevelt H.

Wellens F.

Oorlogsmonument op het Verstappenplein, ter herdenking van de militaire en burgerlijke oorlogsslachtoffers van WO I.

Gesneuvelden:

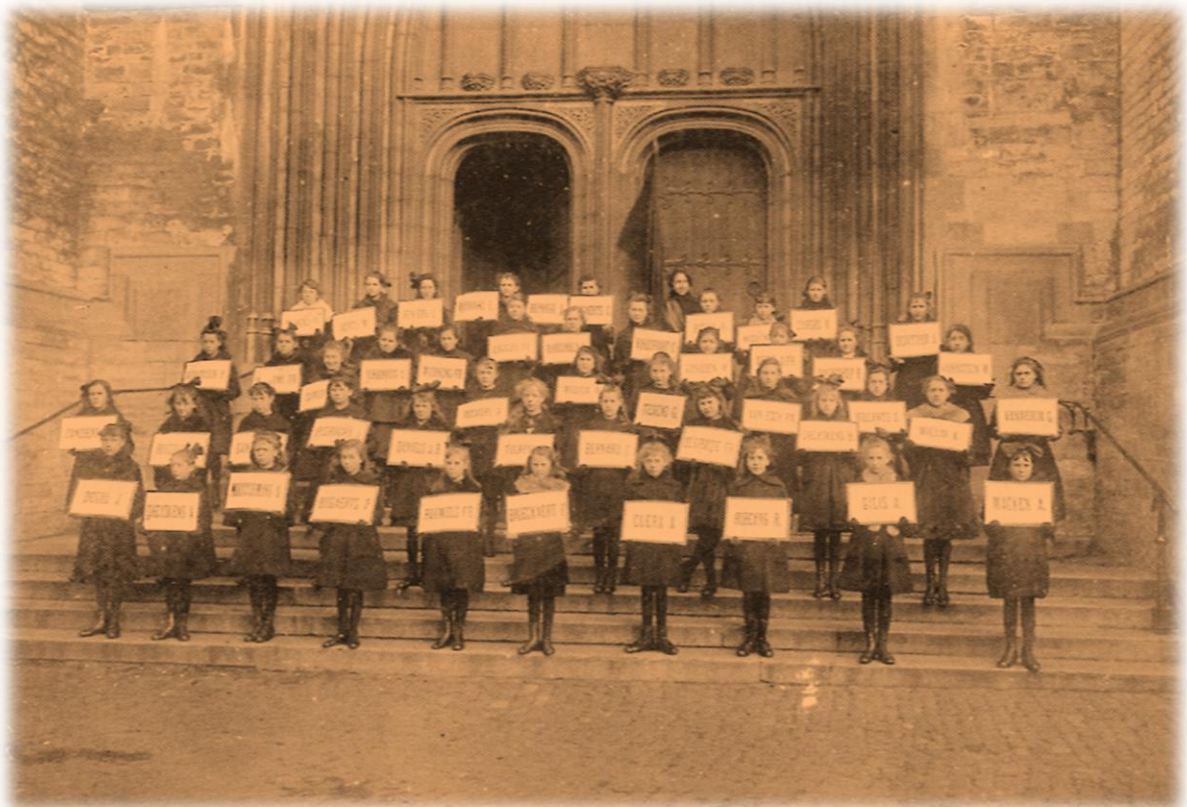
Aerts M.	Daniels J.	Pauwels F.	Vandermolen V.
Beckers J.	Decoster J.	Pulinckx F.	Van Esch F.
Beckx R.	Degol J.	Robeyns R.	Vannerom G.
Bernard C.	De Groote T.	Roucourt F.	Vannitsen M.
Boogaerts L.	Gheyskens H.	Sannen J.	Vansweevelt H.
Boogaerts P.	Gheyskens V.	Somers A.	Verleysen P.
Broeckaert F.	Gilis A.	Spierinckx J.	Vets J.
Bruyninckx E.	Janssens G.	Tessens G.	Wellens F.
Bruyninckx H.	Lefebvre E.	Tulkens J.	Wellens L.
Clerckx A.	Macken A.	Vandebon M.	Werrens F.
Commers H.	Moestermans A.	Vandendries A.	Willio K.

Burgerlijke slachtoffers:

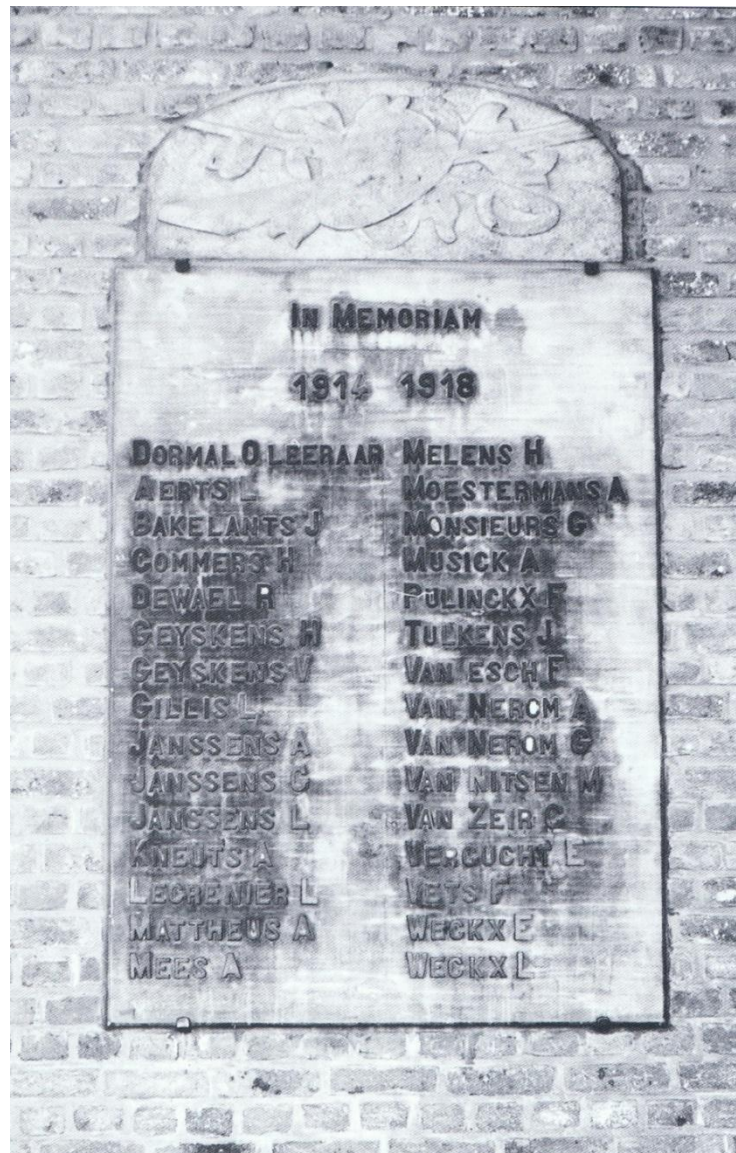
Cypers H.	Engelen F.	Musiek A.	Vandervoort C.
Desutter J.	Hollants J.	Reniers S.	





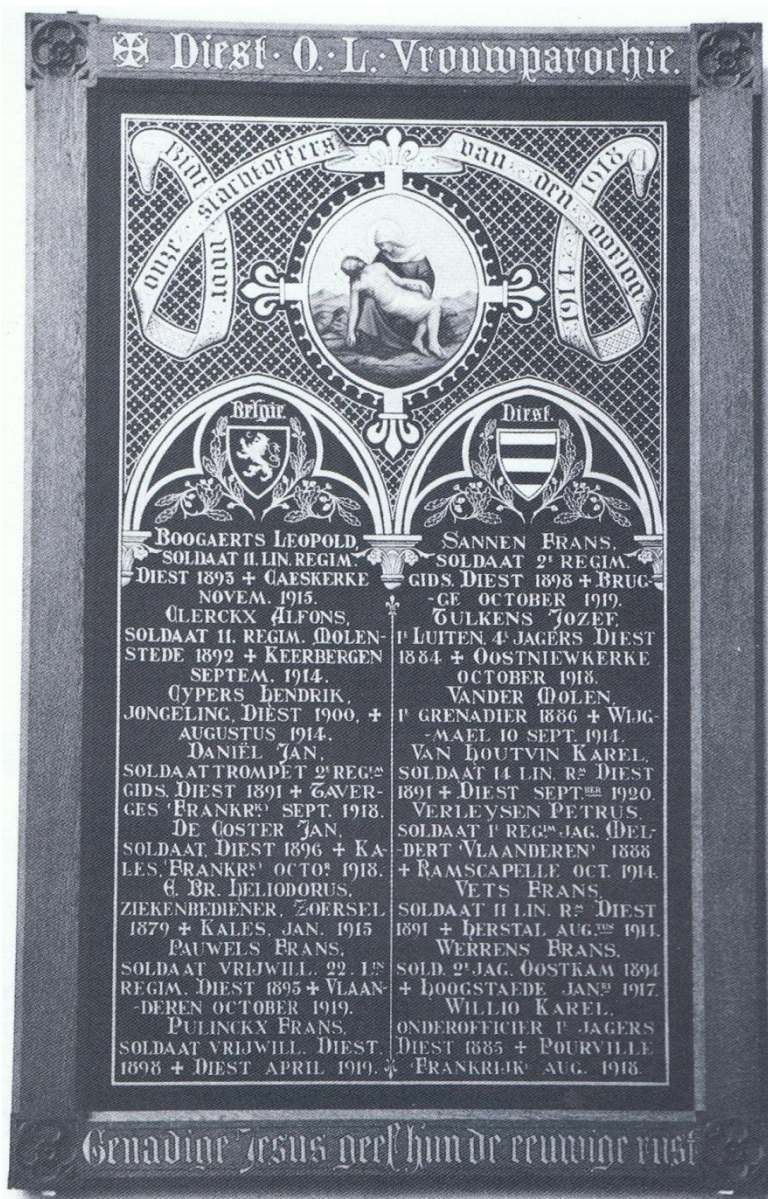


Gedenkplaat in de gebouwen van het Atheneum aan het weerstandsplein, ter herdenking der gesneuvelde oud-leerlingen van deze school in WO I.



Dormal O.	Janssens A.	Moestermans A.	Van Nitsen M.
Aerts L.	Janssens C.	Monsieurs G.	Van Zier C.
Bakelants J.	Janssens L.	Musick A.	Vergucht E.
Commers H.	Kneuts A.	Pulinckx F.	Vets F.
Dewael R.	Lecrenier L.	Tulkens J.	Weckx E.
Geyskens H.	Mattheus A.	Van Esch F.	Weckx L.
Geyskens V.	Mees A.	Van Nerom A.	
Gillis L.	Melens H.	Van Nerom G.	

Gedenktafel achteraan rechts in de middenbeuk van de O.-L.-Vrouwe-kerk, ter herdenking van de slachtoffers uit de parochie tijdens WO I.



Boogaerts L.

Clerckx A.

Cypers H.

Daniël J.

De Coster J.

E. Br. Heliodorus

Pauwels Fr.

Pulinckx Fr.

Sannen Fr.

Tulkens J.

Vander Molen

Van Houtvin K.

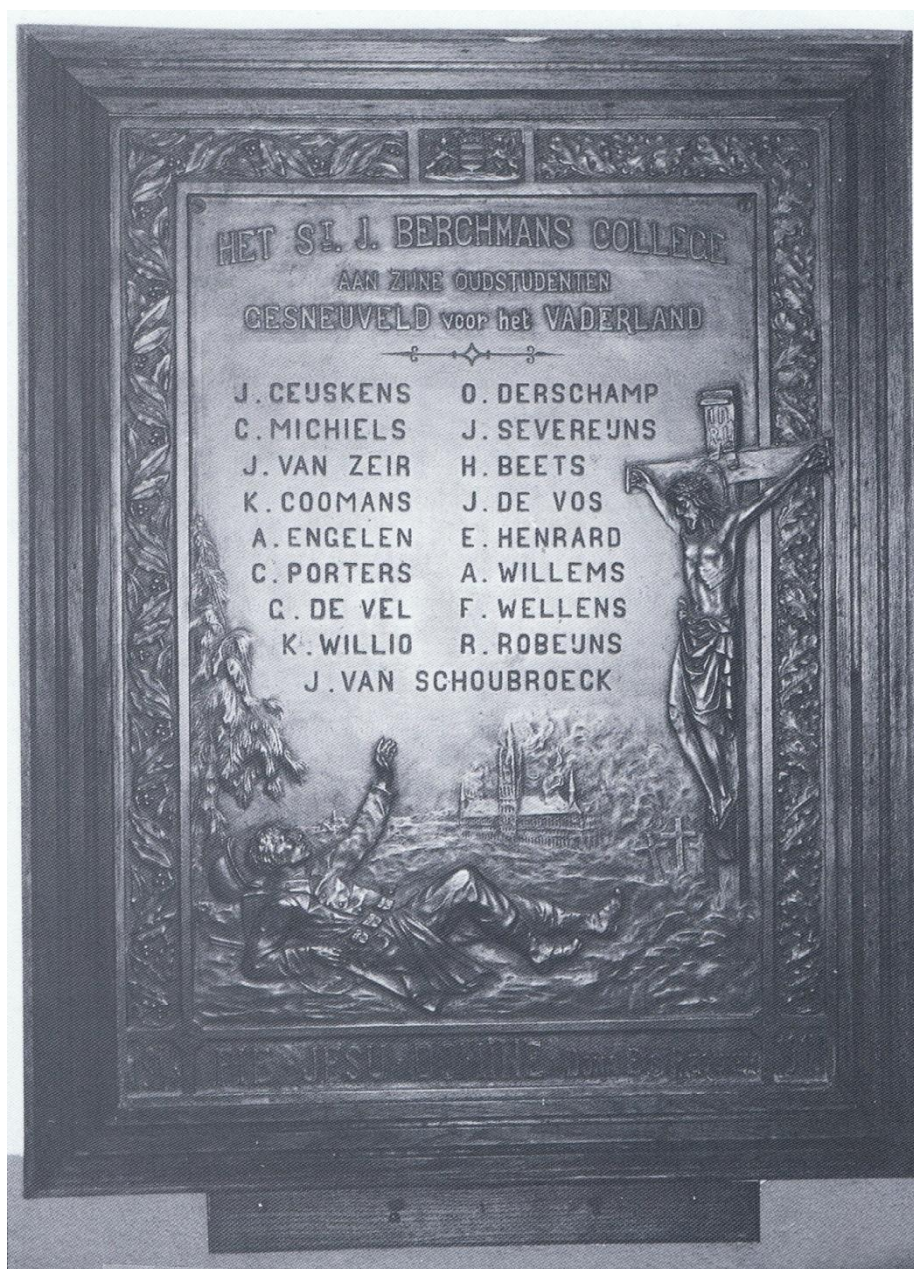
Verleysen P.

Vets Fr.

Werrens Fr.

Willio K.

Gedenktafel naast de ingang van de kapel in het Sint-Jan Berchmanscollege, ter herdenking van de gesneuvelde oud-leerlingen.



Ceuskens J.

Coomans K.

De Vos J.

Derschamp O.

Engelen A.

Henrard E.

Michiels C.

Porters C.

Robeijns R.

Severeijns J.

Van Schoubroeck J.

Wellens F.

Willio K.

Gedenksteen in het voorportaal van de Sint-Sulpitiuskerk, ter herdenking van de soldaten van de Sint-Sulpitiusparochie gesneuveld in WO I.



Aerts M.	Gheyskens V.	Tessens G.	Willio K.
Beckers J.	Gilis A.	Van de Bon M.	De Sutter J.
Beckx R.	Janssens G.	Van den Dries A.	Engelen Fr.
Bernard C.	Lefebvre E.	Van Esch Fr.	Hollants J.
Broeckaert Fr.	Macken A.	Vannerom G.	Musiek A.
Bruyninckx Ed.	Moestermans A.	Vannitsen M.	Reniers S.
Commers H.	Robeyns R.	Van Sweevelt H.	
Degol J.	Roucourt F.	Wellens Fr.	
Degroote Th.	Somers A.	Wellens L.	
Gheyskens H.	Spierinckx J.		

Kaggevinne:

Monument aan de linkerkzijde van de kerk, ter herdenking van de gesneuvelden van WO I.



Buyckx Fr.

Coomans C.

Van Gossum A.

Buyckx J.

Marcoen J.

Molenstede:

Oorlogsmonument op het dorpsplein naast de kerk, ter herdenking van de oorlogsslachtoffers van WO I.



Soldaten:

Beets H.	Houtmeyers Ferd.	Smits J.
Berghmans H.	Kennes A.	Van de Weyngaert L.
Crauwels J. Fr.	Sannen A.	Wellens K.

Burgerlijke slachtoffers:

Berchmans A.	Leemans J.	Van de Weyer Th.	Van den Weyngaert H.
Beckers Fr.	Schuyten A.	Van den Weyngaert A.	Verheyen J.
Celen Fr.	Van de Weyngaerd A.		
Leemans A.			

Schaffen:

Monument naast de Sint-Hubertuskerk te Schaffen, ter herdenking van de oorlogsslachtoffers van WO I.



Soldaten en martelaren:

Beets J.	Laeremans L.	Renders C.	Vergucht E.
Beets J.	Loots G.	Saenen H.	Verheyen A.
Broeders J.	Luyckx E.	Smits J.	Verheyen J.
Derboven A.	Macken J.	Sneyers F.	Veuggelen F.
Derboven Al.	Oeyen A.	Theys E.	Volders J.
Dierckx A.	Pairoux A.	Theys L.	Willems A.
Gils Fr.	Pairoux L.	Valgaerts H.	Wouters A.
Cresens C.	Penne A.	Vandenbroeck J.	
Hanegreefs D.	Proge L.	Verboven A.	
Hendrickx P.	Renders J.	Verboven E.	

Webbekom:

Gedenksteen in de voorgevel van de Sint-Trudokerk, ter herdenking van hen die streden voor het vaderland in WO I.

Bax A.

Devos D. H.

Haesevoets D. A.

Haesevoets D. T.

Pelsers J. C.

Toetenel F. L.

Van Autenboer E.

Vandevenne S.

Verlinden M. V. E.

Van Seghbroeck J. L. N.

Willems K. A.



Gedenksteen op het kerkhof, uit erkentelijkheid aan de oud-strijders van WO I.

(Zie rechtse foto bovenaan.)

Wereldoorlog II 1940-1945













Rantsoeneringskaarten



PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

Gemeente MEERDONK 46015

Kaart voor volle melk

REEKS **B** NR. **0126**

Kinderen van 3 tot 6 jaar

Naam:

Voornaam:

Adres:

Geboortedatum:

Nr der rantsoeneeringskaart E. P.

Zegel

Gemeente MEERDONK KAART VOOR VOLLE MELK B. Nr. 0126 13-10-45 67	Gemeente MEERDONK KAART VOOR VOLLE MELK B. Nr. 0126 16-4-45 61
Gemeente MEERDONK KAART VOOR VOLLE MELK B. Nr. 0126 12-11-45 68	Gemeente MEERDONK KAART VOOR VOLLE MELK B. Nr. 0126 16-5-45 62
Gemeente MEERDONK KAART VOOR VOLLE MELK B. Nr. 0126 12-12-45 69	Gemeente MEERDONK KAART VOOR VOLLE MELK B. Nr. 0126 15-6-45 63
Gemeente MEERDONK KAART VOOR VOLLE MELK B. Nr. 0126 11-1-46 70	Gemeente MEERDONK KAART VOOR VOLLE MELK B. Nr. 0126 15-7-45 64
Gemeente MEERDONK KAART VOOR VOLLE MELK B. Nr. 0126 10-2-46 71	Gemeente MEERDONK KAART VOOR VOLLE MELK B. Nr. 0126 14-8-45 65

Ministerie van Economische Zaken
Ministère des Affaires Economiques

Niet voor overdracht vatbaar.
Non transmissible.

Zeepkaart B - Carte de Savon B

(Jonge lieden jonger dan 17 jaar en vrouwelijke personen.)
(Jeunes gens âgés de moins de 17 ans et femmes.)

Voor — Pour: **André Bonny Deaneux**
Familiennaam. — Nom de famille. Voornamen. — Prénoms.

Woonplaats — Domicile: **Abbeke**

Straat — Rue: **Rue des Belles Sœurs du Bourd**

Uitgiftebureau — Bureau d'émission:
(Ongeldig zonder aanduiding van den naam.) (Non valable sans indication du nom.)

644-17

Bevrijding van Diest 1945





Ontsnapt uit Nazi-Duitsland:

Door Frans Loix en verteller Jozef Vanderbruggen, Diest 1982.

Hij vertelde mij met een beetje emotie in zijn zachte stem, wat hij beleefde in Nazi-Duitsland als 20-jarige jongeling. Hoe hij geslagen en gestampt werd, hoe hij op zijn blote voeten en alleen in hemd en broek zwaar werk moest verrichten met een minimum aan eten in het kamp Diana, gelegen bij Schleusingen in Weimar.

Jef Vanderbruggen is een simpele volksjongen uit Diest, eenvoudig, gewoon en niet opvallend. In zijn jongelingsjaren een beetje speels, eigen aan zijn leeftijd. Wegens zijn open karakter zei hij soms wel iets dat hij beter verzwegen had en er waren altijd “goede zielen”, die alles aan de bezetter gingen verraden. Mogelijk liep hij zo in de val, toen hij voor de derde keer zijn ouders kwam bezoeken. Maar laten wij zijn verhaal neerschrijven zoals hij het mij vertelde...

Zoals vele jongens in ons land werden hij en zijn broer opgeëist om naar Duitsland te gaan werken. Beiden doken onder en werden zo werkweigeraars; Jef zat verscholen in Winterslag en Vincent te Loksbergen. Op 2 februari 1944 werd hij aangehouden, toen hij op weg was naar zijn ouders. Langs de Wolvenstraat ging hij naar zijn ouderlijke woning, in het midden van de straat zag hij op de hoek van de Hasseltsestraat een vijftal Duitse SS-ers en een burger, waarschijnlijk een lid van de gehate Gestapo die de straat afsloten. Zij waren gewapend met machinegeweren. Jef wilde op zijn stappen terugkeren, maar aan de andere kant van de straat stonden even eens enkele SS-soldaten. Het nutteloze van zijn ontsnappingspoging inziende, stak hij gelaten zijn armen in de hoogte en gaf zich gevangen. Onmiddellijk werden hem de handboeien aangedaan en dan begonnen de soldaten hem te stampen en te slaan. De aanstoker van al dat geweld was de Gestapo-man, een Nederlander die met een vrouw uit Diest getrouwd was. Op zijn knieën moest Jef de straat uitkruipen en gekomen aan de afspanning van “War van de Pappot” in de Hasseltsestraat, lag daar een grote paardevijg: hier moest hij van eten voor de tocht verder ging naar het “Arsenaal”, door de Diestenaars “Stukakazerne” genoemd. Na het verhoor kreeg hij terug slagen en stampen; toen de mishandeling haar hoogtepunt bereikte, sloeg Jef met zijn geboeide handen in het aangezicht van een SS-er. Zo’n smaad kon het “Herrenvolk” niet verdragen: door vele armen werd het slachtoffer geduchtig afgeranseld. Toen hij bewusteloos neerviel, goot een der beulen een emmer water over hem heen en zo kon dat wansmakelijk gedoe herbeginnen.

Van deze mishandeling hield Jef een gebroken neus en een grote vleeswonde aan de kin over. Voor hij verder gebracht werd, kwam op verzoek van de Duitse dokter Jean Geyskens het slachtoffer de nodige zorgen toedienen. Daar de dokter geen verdovingsmiddelen bij had, naaide hij de wonde zo dicht.

Van de “Stukakazerne” ging het naar “Ortskommandantur” op het stadhuis en van daar naar de Citadel. Hier verbleef hij een vijftal dagen om dan overgebracht te worden naar de kleine gevangenis van Leuven in de Maria-Theresiastraat. In de maand april ging het over Antwerpen naar Nederland, naar een voor hem onbekende plaats.

Hier werd hij tewerk gesteld met andere gevangenen om aan de spoorweg herstellingen uit te voeren. Tijdens de werken konden een aantal gevangenen ontsnappen, zodat enkele dagen later de overblijvende gevangenen naar Duitsland getransporteerd werden. Samengeperst in een wagon van een goederentrein reden ze meer dan vijf dagen en nachten tot de tocht eindigde in Schleusingen.



Te voet ging het dan naar het kamp Diana¹ te Suhl, waar men aan de ingang van het kamp kon lezen “Arbeid macht frei”.

Een internationale verzameling van gevangenen was in het kamp te vinden: Belgen, Nederlanders, Polen, Fransen, Duitsers, Italianen, Russen, Hongaren en anderen. Zowat gans Europa was er vertegenwoordigd. De nieuw-aangekomen werden onmiddellijk ontluisd, want de Duitsers stelden zich op als een “proper” volk; daarna werd hun hoofd kaal geschoren en kregen zij gevangeniskledij. Met een ploeg van twintig kameraden werd Jef tewerkgesteld buiten het kamp; zij moesten de wegen onderhouden.

Op zekere dag deed in het kamp de mare de ronde dat de geallieerden ergens in Frankrijk geland waren; de optimisten dachten dat de vrijheid nabij was. De bewaking van het kamp werd minder streng, daar vele bewakers naar het front werden gestuurd.

Op een zonnige dag in juli gebeurde het. Reeds een paar maal cirkelde een vliegtuig boven het kamp en toen kwamen een vijftientigtal bommenwerpers, die hun vracht op het kamp lieten vallen. Iedereen zocht dekking en na het bombardement was er nergens nog een Duitse soldaat te bespeuren. Met een groepje van tien man, allen van barak 46, sloeg Jef op de vlucht. Ze trokken in de richting van de Zwitserse grens, die echter zwaar bewaakt werd. Daarom besliste de groep zich te splitsen: vier man zouden toch pogen Zwitserland te bereiken en de overige zes besloten de reis naar België te wagen. Later heeft Jef vernomen, dat zijn vier medevluchters allen werden doodgeschoten.

Tijdens de dag sliepen de zes vrienden in de struiken, een bos of een verlaten stal die ergens alleen in de weide stond. Hun voedsel bestond meestal uit veldvruchten en soms werden een paar koeien gemolken die in een weide stonden te grazen. 's Nachts waren zij zeer bedrijvig en stapten langs verlaten wegen naar de lokkende vrijheid. Na enkele dagen kwamen zij aan een stopplaats van de spoorweg waar een puffende goederentrein geladen met kolen klaar stond om naar Dortmund te vertrekken. Zij kwamen overeen met de trein verder te reizen, zochten allen 'n plaats onder de wagons waar ze op twee ijzeren staven konden liggen. Het was allesbehalve makkelijk reizen, maar van de nood werd met vreugde een deugd gemaakt. Zo reden de zes vrienden dan ongeveer een tweehonderdtal kilometer, tot de trein halt hield en de mannen wijselijk van onder het treinstel kropen en zich in het nabijgelegen bos schuil hielden. Later wisten zij dat ze op 16 kilometer van Dortmund gekomen waren: van een meevaller gesproken!

¹ Company Gustloff-Werke, Function Construction, subcamp of Buchenwald.

De volgende nacht trokken ze verder door een zeer beboste streek. Na een tijdje lopen werden ze gesnapt door een patrouille Duitsers. Ze werden naar het dorp gevoerd, ondervraagd en dan met een militaire vrachtwagen naar Dortmund gebracht en in de gevangenis opgesloten. Hier verbleven zij een zestal dagen.



De gevangenen dachten: dit is het einde, zeker worden wij gefusilleerd. Maar dan ging de reis verder over Mönchen-Gladbach naar een munitiedepot in de omgeving², waar zij onderdak vonden in een houten barak. Hier vierden vlooiën en luizen hoogtij, alles was er vuil en smerig. Het eten werd hen toegeworpen, alsof zij beesten waren. Om te drinken kregen zij een ledig blikje, waarin een blad lag en dat daarna met water werd gevuld.



² Brüggen-Bracht, munitiedepot.

Uit het munitiedepot ontsnappen was praktisch onmogelijk: het werd belet door omringende afspanningen en door wachttorens met schijnwerpers, om de vijftig meter, dag en nacht door Duitse soldaten bemand. Op alles wat enigszins bewoog werd verwoed geschoten. Op zeker nacht alarm!

Een zwaar bombardement volgde enige tijd later en gaf de zes vrienden de gelegenheid om voor de tweede maal te vluchten.

Zo kwamen zij in Kaldenkirchen terecht.



Niemand wist waar heen en zij bleven aan de rand van het bos de komende dingen afwachten. Tot één van hen zei: hier blijven wij beter wat wachten, want denkkelijk zijn hier gepatrouillerende Duitsers, daar wij kort bij de grens van Nederland zitten. Het wachten duurde uren en uren, hun zenuwen waren tot het uiterste gespannen, tot de drie Gentenaars een zekere Frans uit de streek van Diest besloten op te stappen.

Ze gingen het bos uit in de richting van de vermeende grens. Het was een grote open vlakte die ze moesten oversteken, wat toch gevaarlijk was, gezien de Duitse patrouilles. Jef en zijn vriend Florent Buttiens bleven alleen achter in het bos. Opeens hoorden zij halt roepen en zagen hun vier vrienden lopen zo hard ze konden in de richting van de grens – een salvo mitrailleurvuur en de vluchtende vielen dood neer. Vaarwel vrijheid!

Jef en Florent waren zwaar aangeslagen door het gebeuren; roerloos bleven ze een tijdje liggen en besloten dan dieper het bos in te vluchten, waar de bescherming beter was. Jef liep een tweetal meter voor Florent uit toen er schoten weerklonken; hij keek even om en zag zijn vriend half gebogen tegen de grond liggen.

Laten wij nu Jef Vanderbruggen zelf aan het woord: “Ik liep terug en zag dat Flor geraakt was, een straaltje bloed sijpelde uit zijn mond. Hij keek me aan en zei dat ik alleen verder moest, want met mij is ’t afgelopen, Jef. Nog even hield ik Flor in mijn armen, maar toen zag ik dat hij dood was. In paniek vluchtte ik weg, waarheen wist ik niet. Ik geraakte het bos uit en toen botste ik op enkele mensen, die mij verwonderd aankeken en vroegen of ik uit het strafkamp gevlucht was. Wat ik antwoordde, weet ik niet juist meer, maar de mensen, Nederlanders, brachten mij naar een plaats, die later Venlo bleek te zijn. Maar voor dit alles gebeuren werd ik geblinddoekt en zo naar de oude binnenstad van Venlo in ’n schuilplaats gebracht. Hoelang ik hier verbleef weet ik evenmin: enkele dagen, een week, daar heb ik het raden naar. Ik had geen benul meer van dag of uur”.



Op een morgen kwam een man Jef halen. Weer die doek voor zijn ogen en achter op een fiets gezeten reed hij met de man heen. Onderweg vertelde de man dat er in Venlo een razzia zou gebeuren en dat het beter was er weg te zijn. Toen hij halt hield, werd de doek voor Jefs ogen weggenomen: zij stonden op een verlaten weg. De man zei dat het de Napoleonweg was: je gaat hier de zandweg op en een honderdtal meter verder sla je links af tot aan de boerderij, dan rechtdoor tot aan de Belgische grens. Met een “veel geluk” reed de man terug naar Venlo. Daar stond Jef alleen op een onbekend plaats. Waar lag de Belgische grens, hoe geraakte hij er over? Al die vragen maakten hem zenuwachtig. Aan de boerderij bleef hij aarzelend staan: hij wist niet wat te doen. Maar het geluk stond aan zijn zijde: uit de boerderij kwam een man met een fiets, waarop een zak aardappelen lag. In hem herkende Jef een oud-Diestenaar die van smokkelen zijn stielje had gemaakt. Zijn stadsgenoot bracht hem over de grens, wat een koud kunstje bleek te zijn voor de smokkelaar. In de eerste boerderij, die ze op Belgisch grondgebied aandeden kreeg hij van de familie Buske-Vliet een flinke maaltijd voorgezet.



Napoleonweg bij Venlo

Van de tien gulden die hij van de man uit Venlo had gekregen, schonk hij uit dankbaarheid er vijf van aan zijn redder, die hem naar zijn huis in Maaseik bracht: hier werd zijn hoofd en één hand in een mooi verband gezet om te doen voorkomen dat hij een gekwetste mijnwerker was.

Met de trein ging hij naar Zwartberg, waar een bus mijnwerkers klaar stond om naar de streek van Diest te rijden. Een paar Diestenaars hielpen hem in de bus, legden hem op de vloer en wierpen een deken over hem heen. Aan de kanaalbrug te Hasselt was er controle van de Duitsers, maar met de woorden van de bus-chef “allen koolputters” konden zij passeren.

Toen ze even voorbij Halen waren, werden ze verwittigd dat er een grote controle was aan de spoorwegbrug te Zelk. De bus stopte, Jef stapte uit en ging door de velden om Zelk heen in de richting van de Kloosterberg, vlak bij Diest. Een zekere Jozef Jonckers ging met hem mee en gaf hem de raad zich in een bietenkuil te verstoppen. Hij zou de ouders van Jef wel verwittigen. Door oververmoeidheid en uitputting overmand viel Jef in de bietenkuil in een diepe slaap. Hoe lang hij daar gelegen heeft, kan hij niet bepalen maar op een zeker ogenblik hoord hij zijn naam roepen en herkende hij de stem van zijn vader.

In een deken gewikkeld werd hij door een paar man naar Diest gedragen en kwam hij zo eindelijk terecht waar hij zo naar getracht had: zijn thuis.

In stilte werd dokter Jean Geyskens ontboden, die hem de eerste zorgen toediende. Tijdens de nacht werd hij naar een prieeltje gebracht, dat in de tuin van de arts stond. Hier kreeg hij de nodige geneeskundige verzorging en voldoende eten. In het prieeltje bleef hij verdoken tot bij de bevrijding van ons land in september 1944.

Maar zijn patriotisme was nog niet gedooft: reeds op het einde van september 1944 bood hij zich als oorlogsvrijwilliger aan op het Broodhuis te Brussel. Op 10 oktober werd hij opgeroepen bij het 3^{de} Bataljon Fuseliers. En weer begon een nieuw avontuur.



Broodhuis Brussel

Jef Vanderbruggen, nu een man van 58 jaar, denkt nog met verkrampt verdriet terug aan die bange dagen van 1944 en aan zijn 9 vrienden van “barak 46”, die de dood vonden in een vijandig land, ver van familie en vrienden. Jef koestert nog steeds een wrok tegen Duitsland en zijn soldaten die zonder enig medelijden mensen als beesten vermoordden, op bevel of uit wellust.

Dit alles gebeurde bijna veertig jaar geleden, maar Jef beleeft in gedachten meermaals deze verschrikkelijke periode. Soms wordt hij 's nachts wakker, badend in het zweet. Zal die nachtmerrie dan nooit eindigen? In zijn linkervoorarm staat zijn nummer als een blijvend getuigenis, herinnering aan de droeve periode.

HULDE AAN ONZEROEMRIJKE HELDEN EN ONZE DUURBARE STRIJDEERS VAN DEN VELDTOCHT 1914-18 & 1940.

Gemeente Kaggevinne



Buyckx Fr.
4-8-1898



Buyckx Jan.
1-10-1898



Garmans R.
18-10-1898



V. Aerschoot
2-10-1898



Buyckx Gh.



Schevenels.



V. Swevelen.



Lemmens Al.



Beagenis.



Saenen Ag.



V. Hove Fr.



Weckx H.



Jacquemyns.



Beertens G.



Beutels H.



Gorten F.



V. Surpale A.



Exelmans L.



Bellings.



V. Swevelen.



Gelis A.



Iseborghs L.



Iseborghs Ed.



Iseborghs A.



Iseborghs V. Velpen.



Jacobs A.



Lorrain G.



Boogaarts.



Reynders K.



Gorten Ed.



Jacquemyns L.



Timmermans A.



Timmermans G.



V. Gamp A.



V. Surpale L.



Jacquemyns G.



Beckx A.



Lorrain H.



Lorrain H.



Beutels A.



Beutels L.



V. Gamp A.



V. Surpale L.



Jacquemyns G.



Beckx A.



Lorrain H.



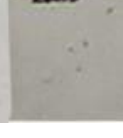
Lorrain H.



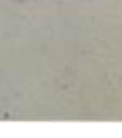
Beutels A.



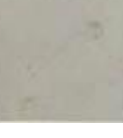
Beutels L.



V. Aerschoot L.



V. Aerschoot H.



Weckx H.



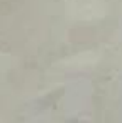
Weckx A.



Baert A.



V. Gamp A.



V. Dyck L.



Saenen A.



Baert A.



Baert A.



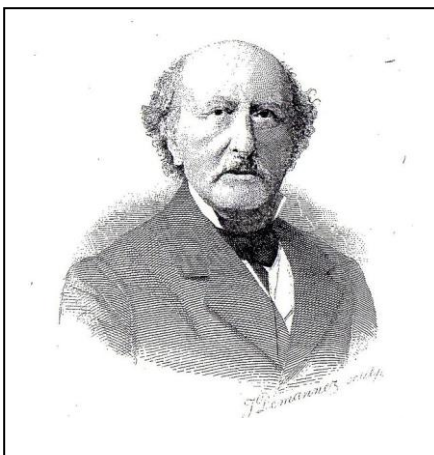


Twee verdwenen monumenten





Diesters Documentatiecentrum genaamd Charles Stallaert



Het documentatiecentrum is geopend op de 1^{ste} en de 3^{de} maandag van elke maand van 14.00 tot 17.00 uur.

De maanden juli en augustus is het centrum enkel geopend op afspraak.

Foto: Charles François Stallaert.

Wij danken onze schenkers voor hun milde gift.

Voordrachten:

December

Dinsdag 11 december:

Lezing over Filip: “Wie was Filips Willem en wat betekende hij voor de stad Diest”.

Plaats: HuisDievers, Michel Theysstraat 60, Diest, om 19.30.

Lessen:

Uitstap met lezing 2018:

Vrijdag 21 december:

Uitstap: “ Brugge& Kerstmarkt”

Prijs 25 € (inbegrepen treinreis en bus).

Plaats: station van Diest, 7.20 uur.

Tentoonstelling

In januari 2019 zal er een tentoonstelling doorgaan in het huisDievers over Martien Mondelaers.

40 jaar amateur Genealoog-Historicus. 1979 - 2019.

Een overzicht van zijn leven en zijn werk.

Boekenmarkt

Van januari tot juni 2018, staan wij Familiekunde Vlaanderen regio Diest op het Begijnhof met onze boekenstand. **2 December 2018, 6 Januari 2019**

Nieuwe uitgaven van Familiekunde Vlaanderen regio Diest

Messelbroek, Telling 1791.

Bewerking van de telling van 1791.

Prijs: € 10 bestelnummer: 2017/Mes1791.

Messelbroek, Telling 1798 & ramen en deurtelling.

Bewerking van de telling van 1798 & ramen en deurtelling.

Prijs: € 10 bestelnummer: 2017/Mes1798.

Messelbroek, Telling 1745 – 1755.

Bewerking van de telling van 1745-1755.

Prijs: € 20 bestelnummer: 2017/Mes1745.

Messelbroek, Telling 1702, huizen en hun bewoners.

Bewerking van de telling van 1702, huizen en hun bewoners.

Prijs: € 20 bestelnummer: 2017/Mes1702.

Messelbroek, Telling 1663.

Bewerking van de telling van 1702, huizen en hun bewoners.

Prijs: € 15 bestelnummer: 2017/Mes1663.

Diest, Historische gebouwen en plaatsen, deel I

25 historische plaatsen en gebouwen die nog bestaan of reeds zijn verdwenen.

Prijs: € 20 bestelnummer: 2018/Die25.

Collect-boeck voor Waltherus Claes, Borghmeester van Molenstede -1771

&

Genummerde gronden en eigenaars te Kaggevinne-Kempens 1761-1771

143 blz. A4

Prijs: € 20 bestelnummer: 2018/Die25.

Sam Mondelaers, Deel III: soldaat in de oorlog

Verwerkt door R. Van Baekel, G. Raymaekers en L. Helsen, uit Jaarboek van Laakdal IX, 2018.

Iedereen kende Sam als onze klompenmaker die over het hele land geprezen wordt voor zijn onverdroten inzet en voor zijn grote verdienste inzake het bewaren en verder leren van onze oude ambachtelijke technieken. Sam kende zijn beroep door en door en hij kon over het klompenmaken boeiend vertellen, maar dat kon hij ook over een aantal andere zaken. Boeiend is het verhaal van Sam, soldaat voor het vaderland in de Tweede wereldoorlog.



Maar laten we hem zelf aan het woord:

Tot mijn twaalfde ging ik naar de lagere school hier in Vorst. Mijn vader wist, dat ik niet van de domste was en stuurde me daarna naar het college in Geel. Na anderhalf jaar ben ik overgegaan naar de school van de Broeders van Tessenderlo, om er het zevende en achtste jaar te doen. Daarna ben ik thuis gebleven om te helpen werken, tot aan mijn legerdienst. Tussendoor heb ik autoschool gevolgd in Diest, want mijn belangstelling voor al wat met “moteurs” werkte, was zeer groot, vooral als er ook nog wielen onder stonden!

In het leger kwam ik terecht bij het Eerste Jagers te Paard in Leopoldsborg, waar al twee jaar zonder paarden werd gewerkt. Die waren vervangen door wat wij toen “tuffers” of “motsekletten” noemden, moto’s mét en zonder zijspan, wat we wel eens “sietkaar” (side-car) noemden. Dat was in 1939. Ik kreeg dus een motto: mijn droom en die van zovelen! En nog een mooi soldatenuniform bovenop. Wat wil je als jongeman nog meer?

Maar toen kwam de mobilisatie, een periode waarin het regiment voortdurend verhuisde van de ene plaats naar de andere, in totaal niet minder dan zeventien keren. Zo te zien stevenden we recht op een Tweede wereldoorlog af. We werden uiteindelijk naar Lommel gestuurd om er bruggen te bewaken. We hadden nog niet lang ons rijbrevet behaald. Voor mij was dat een koud kunstje geweest: ik kende immers al wat van motoren en was dan ook de eerste, die werd gebrevetteerd. Bij het leger had ik bovendien nog ervaring opgedaan als keurder van auto's en moto's. Wij waren allemaal wel een beetje fier op onze Gillet 720 met side-car, een tweetakmachine met twee mitrailleurs op: één achteraan en de andere op het zijspan.



Net voor het begin van de oorlog werden wij naar Eisden gestuurd nabij de mijn. Wij moesten er de mijn bewaken en het kanaal, de bunkers bezetten aan het kanaal, de bruggen beschermen. Op 10 mei 1940 'lagen' we in Eisden. Vroeg in de ochtend hoorden we iets als het lawaai van ontploffende bommen en meteen werd er groot alarm geblazen. Maar we hadden al twee keren zo'n alarm gehad, we trokken dus maar eens onze schouders op, brommend dat het weer eens 'loos' alarm zou worden. Maar niets bleek minder waar te zijn. De oorlog was begonnen.



Foto 1940

In Eisden moesten we dus een brug over het Albertkanaal bewaken. Links en rechts ervan zaten onze mannen inabri's, maar nadat de brug in de lucht was gevlogen, hoorden we helemaal niets meer van hen. Onze luitenant had een metalen scherf in zijn hoofd gekregen – en dus hadden wij geen luitenant meer.

Toen zijn we op de vlucht geslagen. Naar Sint-Truiden, dan naar Hasselt, en vandaar richting Tongeren. We bereikten het kruispunt van Kortesseem en iemand waarschuwde ons dat er Duitse vliegtuigen aan kwamen gieren. Onze nieuwe luitenant deed ons stoppen.

Hij deed snel teken, dat er vliegtuigen naderden en dat we ons ijlings uit de voeten moesten maken. Ik zet mijn machine tegen de gevel van een huis, loop achterom en duik de kelder in, samen met mijn maat uit het zijspan. De duozitter zien we niet meer, die blijkt in de schuur te zitten. Drie anderen wachten op straat of reageren te laat. Als het gevaar geweken is en we terug boven de grond komen, zien we ze alle drie op hun moto zitten, doorzeefd met kogels van de Duitse vliegtuigen. Hun moto's stukgeschoten... . Ook mijn moto stond in brand. Ik was alles kwijt, al mijn bezittingen. Ik had nog alleen de kleren die ik droeg, maar ik leefde nog.

Wij gingen te voet verder naar Gors-op-Leeuw, maar daar reden de Duitse tanks al binnen, dus vluchtten wij richting Leuven. Uiteindelijk kwamen wij in Meise terecht waar de reorganisatie van de vluchtende troepen plaats vond. Ook die van het Eerste Jagers te paard. Daar kreeg ik een nieuwe moto, een Sarolea, en we trokken de grens over, ergens vooraan in Nederland, in een groot fietsenmagazijn moesten wij overnachten. We bleven er een dag of twee, misschien drie.



Foto: Sarolea 600

Ondertussen had Nederland zich overgegeven.

Terug naar België moesten we, te midden van een uiterste verwarring. We hadden nauwelijks nog kleren of eten en trokken van her naar der. Niemans scheen te weten hoe het verder moest. Op de dag van de capitulatie was ik in Damme bij Brugge. Daar werden we beschouwd als krijgsgevangenen en kregen het bevel, naar Antwerpen te trekken, om er “een stempel te halen”. Die zou ons toelaten, naar huis te gaan. Dan zou de nachtmerrie voorbij zijn... . Maar het liep anders. Zo goedkoop kwamen we er niet vanaf. De eerste dag geraakten we in Gent, de tweede in Lokeren. Overal massa's mensen, op de vlucht voor het oorlogsgeweld, sommigen nog verder weg, anderen al op de terugkeer naar huis. Daartussen hopeloze vertwijfelde soldaten van het Belgisch Leger. En daarbij nog die Duitsers allemaal die ons hadden verslagen. Geen mooi gezicht ... Geen goed gevoel ook, maar we moesten voort, steeds maar voort.

In Lokeren vroeg iemand me waar ik vandaan kwam. Ha, uit de Kempen? Wacht, trek maar je soldatenplunje uit, ik zal je een kostuum geven ene en fiets, en rij maar vlug naar huis, jongen. 'Nee', weerde ik dat aanbod af. 'Dat kan ik niet doen, want ik moet van de Duitsers naar Antwerpen om een stempel'. Dat hadden de Duitsers ons wijs gemaakt, maar vooral om ons allemaal in dezelfde richting te laten gaan. Want op de weg van Lokeren naar Antwerpen werden wij door Duitse soldaten afgeleid richting Schelde. Het gevolg daarvan was dat ik pas in januari 1941 als krijgsgevangene vrijgelaten werd en eindelijk echt terug naar huis kon. Had ik maar geluisterd naar die goede man in Lokeren!... Van in Damme had ik de hele weg te voet afgelegd, want onze moto's hadden wij moeten achterlaten. En vanaf het moment dat wij richting Hulst moesten gaan waren wij echte krijgsgevangenen.

Doodvermoeid waren wij en zonder eten noch drinken. 's Anderendaags, op 31 mei, om 16 uur, zijn we dan ingescheept en voeren we de Westerschelde af en verderop naar en langs de kust naar Friesland. Op die tocht is een van de schepen die krijgsgevangenen vervoerden, op een mijn gelopen. Uiteindelijk arriveerden we in Bremerhaven. Daar gingen wij met de trein, in beestenwagens naar Bremervörde en naar Walsrode, een dorp dat ligt aan de rivier de Böhme, een bijrivier van de Aller en de Weser, langs de weg van Bremen naar Hannover. In Walsrode stapten we van de trein op een vrachtschip, blij dat we eindelijk even de knieën plooien. Een "sanitaire stop" kon ook al niet, dat moest allemaal maar in de wagen gebeuren. Eten kregen we ook niet. Roken konden we ook niet want we zaten al dagen zonder sigaretten of tabak. We troostten elkaar, ondergingen gelaten, als een kudde vee, ons zware lot. Zou het echt nooit beteren, zou deze nachtmerrie blijven duren? Of zou er op een mooie dag toch nog een eind aankomen? En hoe was het thuis, bij vader en moeder en broers en zusters en al die anderen? We werden gelost in een plaats, waarvan ik denk dat ze Wesermunde heette. Van daaruit ging het te voet in colonne naar een kamp in een piepklein dorpje, Sandbostel.



Sandbostel, concentratiekamp

We kwamen terecht in Kamp 10 C, ik vergeet het nooit. Voortaan ging ik door het leven als nummer 7221, een naam had ik niet meer... Ik was net een vogelschrik: versleten schoenen, een vuil en verwaaid uniform, ongeschoren en hongerig. En dan die barakken in dat kamp! Vlamingen, Franstaligen, officieren en onderofficieren werden er van elkaar gescheiden. We kregen er een tiende van een Duits brood en als we werkten een vijfde ervan. We hebben daar een viertal weken grond vervoerd met kruiwagens.

Daar bleef ik niet lang, gelukkig maar! Op 7 juli werden we in de voormiddag samengeroepen op het kampplein. Voor ons stond een tractor met een platte wagen aan. De eigenaar, een boer zoals we later te weten kwamen, was me die dag bijzonder gunstig gezind: uit de grote menigte gevangenen koos hij mij en een soldaat uit Stekene. Wij tweeën mochten met hem mee naar zijn boerderij in Badenstedt, ergens tussen Bremen en Hamburg.



Foto: Badenstedt

Hij was zelf bij het Duitse leger sedert 1938 en kon er extra hulp goed gebruiken. Ik zou hem later nu en dan voor enkele dagen zien, als hij met verlof mocht naar huis komen. Op zijn uitgestrekte boerderij waren twee knechten, waarvan er één als bedrijfsleider fungeerde, en nog vier meiden. Wij dus met de wagen daar naartoe. We waren met 17, de vijftien anderen werden verspreid over verschillende boerderijen. We zouden elkaar elke avond terugzien, want we sliepen op dezelfde boerderij in dezelfde schuur, en wél in de boerderij waar ik en mijn maat van Stekene werken zouden. We vertrokken uit het kamp met gemengde gevoelens: wat zou de toekomst brengen? Ik moest ook

afscheid nemen van twee kameraden, die ik sedert de mobilisatie kende: de ene was van Meerhout-Zittaart, de andere van Balen-Neet. Ik zou hen nooit meer terugzien...

De boer waarbij wij twee terechtkwamen heette Diederich Tietjen, boer-soldaat en de schuur waarin wij met 17 sliepen werd elke avond op slot gedaan en bewaakt door 2 oudere soldaten. Ik zei het al: het was een grote boerderij, lijk ik er bij ons thuis nog geen gezien had, in de Kempen kennen we dat niet. Toen toch nog niet. Veel hectaren land, bouwland en weiden, 25 melkkoeien, runderen, kalveren, varkens. We moesten hard werken, maar het was draaglijk: we kregen hetzelfde eten als de boerin en we sliepen in een goed bed. Tijdens het oogsten van bieten, graan en patatten hadden we het niet onder de markt, maar we waren content, voor zover je als krijgsgevangene kunt content zijn natuurlijk. Onze kameraden in het kamp hadden het lang niet zo goed als wij. Tussendoor moesten we hout klieven voor de komende winter. Wat zou die brengen?

Die twee oudere Duitse soldaten kwamen regelmatig op alle boerderijen een kijkje nemen. Ze waren vriendelijk en deden niet lastig. Blij dat ze niet aan het front zaten, denk ik... Maar we moeten terug naar het begin van mijn krijgsgevangenschap, als landbouwknecht op dat grote bedrijf. Boeren, da's eigenlijk alle dagen hetzelfde doen. Maar dat is zo met veel beroepen. Nu en dan werd de regelmaat doorbroken door een verrassende gebeurtenis. Zoals op die late avond, donker en stil, toen ik licht zag in de stal. Zeker iemand die het licht vergat uit te doen, denk ik. Dat is ongewoon. Ik stap op de stal af, trek en duw aan de klink. Niets. Nog eens rammelen dan! Heel langzaam gaat de deur open en ik zie het verwonderde gezicht van de knecht. "Samuel!" zegt hij, "kom binnen jong, gauw en stil!" Alles wordt me duidelijk: hij is twee varkens aan 't slachten. In 't zwart dus. In 't donker, niemand mag het weten. Want alle boeren moesten, zoals hier bij ons, het overgrote deel van de oogst en van hun slachtvee afstaan – leveren ' aan de overheid. Die verdeelde het onder de bevolking. Rantsoenering was er toen immers overal! Begrijpelijk, dat de boeren een beetje trachtten te "foefelen": hoe zou je zelf zijn? Al zat ik vér van huis, toch hield ik contact met de familie. Ik schreef regelmatig een brief en kreeg ook antwoord. Al wat we schreven werd door de censuur gecontroleerd. Als er iets instond over de oorlog of zo, dan werd dat geschrapt ofwel werd de brief gewoon achtergehouden. Mijn maat, die van Stekene, die had zware tegenslag. Hij kreeg geen nieuws van het thuisfront. Hij bleef maar schrijven, regelmatig. Er kwam niets terug. Hij leed er onder. Was zijn vrouwtje niet in verwachting? Ja zeker! En geen nieuws! Bij momenten had hij het erg zwaar en we moesten hem troosten en opmonteren. Hij vroeg zich altijd af: hoe is het met mijn vrouw? Is ze bevallen? Is alles goed? En op een dag, vlak voor Kerstmis, ontplofte hij van vreugde. Hij had een brief ontvangen, stond ermee te zwaaien: alles was goed! Vrouwtje, kindje, familie: ze maakten het uitstekend!

We leerden ondertussen ook goed Duits spreken, wat me later erg goed van pas zou komen, bij mijn menigvuldige demonstraties als lid van de groep van de oude ambachten. Er gingen sinds einde 1940 geruchten dat we naar huis zouden mogen, misschien na de oogst maar toen werd het na de bieten, en vervolgens na Kerstmis. Zo werd het 1 januari 1941 en van dan af geloofden wij er niet meer in. Tot op 8 januari opeens de Boerenführer van Badnstedt met een bijzonder bericht kwam. 'De Flamen mogen hauswärts fahren,' fluisterde hij in het oor van de meesterknecht. Dat hadden wij natuurlijk wel verstaan en we dansten in vreugde door de hoeve. De knecht verklapte ons dat we nog twee dagen in het kamp zouden zijn, 'maar we zullen wel zorgen dat ge eten hebt voor twee dagen', voegde hij er nog aan toe. Op 9 januari zijn we dan met een tractor en een wagen naar het kamp gereden en hebben afscheid genomen van de familie Tietjen, zij het in mijn geval niet voor altijd. Op 10 januari hebben wij dan een officieel Entlassungsdocument gekregen en nog enkele rijksmarken.

Ik vertrok in legeruniform en met veel te grote schoenen aan: een maat 48 of zoiets, ik had ze van de boer gekregen. Mijn uniform droeg ik nu al maanden aan één stuk, ge kunt denken hoe het er uitzag en hoe goed het rook ... Want al was het goed geweest op de boerderij, kleren kregen we er niet. Onze goede bazin had gauw nog een pak boterhammen klaargemaakt voor onderweg: ik zou ze nodig hebben tijdens de reis. Een lange tocht met de trein, naar Antwerpen. We kwamen in de late avond aan en mochten (of konden?) niet meteen verder naar huis? Dus sliepen we in het station. Of beter, lummelden wat rond, lagen wat wakker op bank of grond en wachtten op de komende morgen. Mijn hart “toekte” van ingehouden blijdschap. Maandenlang was er eigenlijk weinig nieuws over de oorlog in België tot bij ons in Duitsland geraakt. Nu zat mijn hoofd vol vragen: hoe zou het zijn in Vorst? Allemaal goed gezond? En wat betekende de bezetting eigenlijk? Was het er rustig? Hadden ze eten genoeg? En hoe was het met de klompenmakerij, met de familie en met de kameraden? En nog een heleboel andere dingen schoten me voortdurend door het hoofd. Daar zat ik, zo dicht bij huis en er toch tegelijkertijd nog zo ver af ...

’s Anderdaags was het de 12^{de} januari van het jaar 1941. We mochten los! Per trein naar Mol, waar ik de eerste de beste winkel binnenvloog om er een pakje sigaretten of tabak te kopen. De winkelvrouw lachte, verrast: “Sigaretten?” Dan maar zonder rokersgerief! De tram op naar huis, veel te traag, maar toch. Ik ontmoette er volk van Vorst. Die waren voor mij thuis en hadden al gauw verteld dat ik op komst was. Dus werd ik feestelijk ontvangen. Maar het laatste stuk naar huis moest ik eerst nog te voet afleggen, mijn schoenen over mijn schouders, haast barrevoets, strompelend en lopend tegelijk. Het kon niet vlug genoeg gaan. In mijn hoofd bonsde steeds dat ene woord: THUIS!

Het weerzien was onbeschrijfelijk, ontroerend, bewogen, deugddoend, eindeloos. Ik kan het met geen woorden zeggen. Vertellen en blijven vertellen, antwoorden en vragen, lachen en wenen tegelijk, en het voornaamste: weer de warmte en geborgenheid voelen van de thuis. Onvergetelijk! ’s Anderdaags ging ik naar het gemeentehuis en leverde mijn uniform en mijn schoenen in: soldaat Sam Mondelaers was er niet meer, hij behoorde voortaan tot het verleden. Met hetzelfde kostuum waarmee ik was vertrokken, kwam ik thuis. Na mijn thuiskomst begon mijn werk opnieuw in de klompenmakerij van mijn vader, waar de hele oorlog lang 35 mensen tewerkgesteld waren.

Maar ik moet toch nog iets vertellen: ik ben later, na de oorlog, lang na de oorlog, die boer op zijn boerderij gaan opzoeken. Ik was in de buurt voor een demonstratie en dacht: waarom zou ik eens niet gaan kijken hoe het daar nu gestaan en gelegen is? Ik er dus op af. En verschieten! De boerderij was weg, verwoest door de oorlog, zei men later. Maar er was een nieuwe bouw opgetrokken, vlak naast de plaats waar de oude had gestaan. En er kwam een vrouw uit dat nieuwe huis, ik er op af, blijf een paar meter voor haar staan en bekijk ze eens goed. ’t Is de boerin! Ze herkent me niet, dat zie ik zo aan haar verwonderde gezichtsuitdrukking. Ik leg haar alles vlug uit en haar gezicht klaart op: jaja, ze kent me nog en noemt mijn naam: “Samuel de Vlaming”. En de boer? Die is naar het veld en komt over een half uur wel thuis. Die zal verschieten! Ik wandel wat rond. Plots is hij dààr, boer Dietrich, herkent me onmiddellijk, valt me om de hals met tranen in de ogen. Ik moet ook efkes slikken. En dan vertellen we over vroeger en nu, hoe het gegaan is en hoe het nu is ... Hij was ook krijgsgevangen genomen ergens in de Balkan, en pas eind 1948 thuis. Ruim tien jaar van zijn leven was hij soldaat geweest. En waartoe heeft het allemaal gediend? Maar nu is alles weer goed en we moeten voort, het leven wacht niet. Het is een dag geworden, die ik niet vlug vergeten zal. Later ga ik hem nog drie keer bezoeken ik ben er echt welkom. Alles gaat goed met Dietrich en zijn gezin en zijn boerderij. Ik ben hem dankbaar: op zijn erf heb ik, ondanks alles, mooie dagen gekend ...



Familiekunde Vlaanderen...

Familiekunde Vlaanderen is het kennisplatform voor familiegeschiedenis in Vlaanderen en Brussel. De organisatie stimuleert expertise-uitwisseling inzake familiegeschiedenis en neemt een trekkersrol op inzake het sensibiliseren en adviseren van de erfgoedgemeenschap familiekunde. Familiekunde Vlaanderen steunt op een unieke samenwerking tussen professionele medewerkers enerzijds en gespecialiseerde vrijwilligers inzake genealogie, heraldiek, paleografie, genealogische genetica en aanverwante specialismen anderzijds.

Abonnement op "De Familiegalm" (6 maal per jaar)

Je kunt onze plaatselijke afdeling "Familiekunde Vlaanderen regio Diest vzw" steunen:

1. Door 20 € abonnement Familiegalm 2019.
2. Door 40 € steunend abonnement Familiegalm 2019.
3. Door 80 € beschermend abonnement Familiegalm 2019.
4. Door 100 € reclame in de Familiegalm 2019 voor een gans jaar.

Rek. nr. : BE07 7360 4389 2766 Familiekunde Vlaanderen regio Diest vzw.

Publicatie & Redactie: Sandra Alaerts, Patrick Haesevoets en Martien Mondelaers.

Uitgave van FV regio Diest: sandraalaerts@gmail.com

Documentatiecentrum Ch. Stallaert: Zeven Weeënstraat 15, 3290 Diest.



VU: FV regio Diest vzw, Zeven Weeënstraat 15, 3290 Diest.